

RAPPORT FRA

§17, stk. 4-udvalget for koncentration af sociale og etniske problemer

Foto: Morten Mortensen

§17, stk. 4-udvalget for koncentration af sociale og etniske problemers arbejde og anbefalinger

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord v. formand borgmester Jan Petersen

- 1. Indledning**
- 2. Formålet med udvalget**
- 3. Udvalgets sammensætning og medlemmer**
- 4. Arbejdsform, tidsplan og mødestruktur**
- 5. Temaer**
- 6. Drøftelserne i udvalget**
- 7. Leverancer**
- 8. Anbefalinger**

Tema 1: Bosætning land/by

Tema 2: Unge

Tema 3: Beskæftigelse

Bilag: Kommissorium for § 17, stk. 4-udvalg for koncentration af sociale og etniske problemer

Forord v. formand borgmester Jan Petersen

I det seneste år har §17, stk. 4-udvalget for koncentration af sociale og etniske problemer arbejdet med, hvordan vi og andre kan modvirke sociale og etniske problemer i Norddjurs Kommune. Vi har drøftet og fået indsigt i temaer, som borgere, politikere, forvaltning og samarbejdspartnere har fundet relevante for opgaven, og resultatet er en række fælles, konkrete anbefalinger og tiltag, som vi mener kan være med til at mindske og forebygge sociale og etniske problemer i kommunen.

Vi har opdelt anbefalingerne i tre overordnede temaer, som man kan læse mere om i denne rapport:

1. Bosætning by/land
2. Unge
3. Beskæftigelse

Jeg har haft fornøjelsen af at være formand for §17, stk. 4-udvalget, og jeg har oplevet det som en ny, spændende og anderledes arbejdsform, hvor udvikling af det kommunale arbejde er sket ved at inddrage og samarbejde med borgere, lokale virksomheder og foreninger, fagkyndige, forvaltningen og interesseorganisationer. Udvalget har været præget af en positiv, energisk dynamik, hvor alle har bidraget og lært af hinanden undervejs. De eksterne aktørers viden, input og ideer har været med til at kvalificere og give nye perspektiver på opgaveløsningen, som går på tværs af fagudvalgenes ressortområder. Samtidig har den nye arbejdsform givet os ny indsigt og erfaringer til fremtidige samskabende processer.

Jeg ser nu frem til drøftelserne med de øvrige politikere i kommunalbestyrelse med henblik på at arbejde videre med anbefalingerne i de politiske og administrative systemer og følge resultaterne af en eventuel implementering.

Borgmester Jan Petersen

1. Indledning

I forbindelse med konstituering af kommunalbestyrelsen 2018 – 2021 blev det besluttet at nedsætte et §17, stk. 4-udvalg i Norddjurs Kommune i valgperioden.

2. Formålet med udvalget

I kommissoriet for § 17, stk. 4-udvalget er rammene for udvalgets arbejde og den rolle, udvalgsmedlemmerne har i denne sammenhæng, beskrevet. Kommissoriet er vedlagt som bilag i denne rapport.

I kommissoriet står der, at følgende er mål for udvalgets arbejde:

- At afsøge viden om koncentration af sociale og etniske problemer
- Udarbejde forslag til initiativer og beslutninger, der kan modvirke koncentration af sociale og etniske problemer i Norddjurs Kommune
- Komme med forslag, der kan forbedre samarbejde på tværs af de kommunale forvaltningsenheder og med relevante eksterne samarbejdspartnere

Udvalget skal se på:

- Bosætningskoncentration med udgangspunkt i tilflytning til kommunen
- Bosætningskoncentration i særlige geografiske områder indenfor kommunen

3. Udvalgets sammensætning og medlemmer

I kommissoriet for §17, stk. 4-udvalget er sammensætning af udvalgets faste medlemmer og deltagere på udvalgsmøderne beskrevet således:

- Ikke-politiske repræsentanter forventes at have lokal tilknytning, hvor andet ikke er nævnt
- Formandskabet er bemyndiget til at godkende de ikke-politiske repræsentanter
- Derudover kan skiftende eksperter eller andre ressourcepersoner med viden på området deltage ad hoc i udvalgets møder, når der er behov for specialviden. Disse kan deltage i et eller flere møder.
- Fællessekretariatschefen, velfærdsdirektøren og kommunaldirektøren deltager i udvalgets møder

Udvalget for §17, stk. 4-udvalget for koncentration af sociale og etniske problemer blev nedsat med følgende medlemmer:

Politiske medlemmer	
Borgmesteren, formand	Borgmester Jan Petersen
1 repræsentant for O, næstformand	Jens Kannegaard Lundager
1 repræsentant for Ø, næstformand	Inky Remy
1 repræsentant for Venstre	John Daugaard
1 repræsentant for SF	Mads Nikolajsen
1 repræsentant for LA	<i>Ingen indstillet</i>
1 repræsentant for C	Mads Jensen

Ikke-politiske medlemmer	
1 repræsentant fra ungeområdet	Anne Grethe Grann - Ungdomskonsulent, UngNorddjurs
2-3 repræsentanter fra boligforeninger i og udenfor kommunen	Merete Holck og Anders Lisvad – Boligforeningen B45 Louise Hou Kragh – Randers Bolig
2 repræsentanter fra frivilligorganisationer eller tilbud for socialt udsatte	Anni Rasmussen – Nydansker Netværk Norddjurs Kenneth Flammild – Café Grenaa, KFUM's Sociale Arbejde
1 ejendomsmægler	Lars Madsen, Ejendomsmægler firmaet John Frandsen
2 repræsentanter fra borgerforeninger	<i>Det lykkedes ikke at få repræsentanter fra borgerforeninger til udvalget</i>
2 udvalgte "ildsjæle" eller iværksættere fra hhv. by- og landområde	Karsten Jensen, Min Købmand Nørager - <i>meldte sig ud af udvalget i efteråret 2019.</i> Ikki Lyng Knudsen, Selvstændig konsulent
2 integrationsborgere (sprogundervisningsbrugere)	<i>Det lykkedes ikke at få repræsentanter for integrationsborgere</i>

Der har generelt været forskellige mødefrekvenser for medlemmernes deltagelse i møderne.

Repræsentanter fra forvaltningen som har deltaget på udvalgsmøderne
Kommunaldirektør, Christian Bertelsen
Velfærdsdirektør, Kenneth Koed Nielsen
Arbejdsmarkedschef, Erik Holck Hansen
Sekretariatschef, Rikke Thind
Projektkoordinator, Anne Risom

4. Arbejdsform, tidsplan og mødestruktur

Udvalget drøftede på det første møde forventninger til arbejdet og afstemte ønsker og behov i forhold til det videre arbejde.

Udvalget besluttede indledningsvist at arbejde over en møderække med et møde ca. hver anden måned i udvalgets arbejdsperiode på et år og med en varighed for hvert møde på ca. 3 timer. Størstedelen af møderne blev efter udvalgets ønske afholdt ude – ikke på kommunens faciliteter -, ligesom en anden kommune blev besøgt i forbindelse med et møde.

Udvalget arbejdede efter nedenstående møde- og tidsplan og struktur for udvalgets møderække for den samlede periode.

Mødeplan for §17, stk. 4-udvalget for koncentration af sociale og etniske problemer		
Tidspunkt	Sted	Indhold
19-06-2019	Rådhuset, Grenaa	Opstartsmøde
02-09-2019	Ørsted /Ørsted Kro	Tema 1
25-11-2019	Boligforeningen B45	Tema 1 fortsat
24-02-2020	Horsens Kommune	Tema 2 - studietur

20-05-2020	Skype-møde	Tema 3
15-06-2020	Café Grenaa	Afrunding af udvalgets arbejde
03-08-2020	Stenvad Mosebrugcenter	Ekstramøde – evaluering af udvalgets arbejde

Efter ønske fra udvalget blev der for hvert tema afsøgt og tilegnet viden om temaet og nye tendenser generelt og for Norddjurs Kommune, som blev leveret i form af oplæg ved forvaltningen og/eller eksterne oplægsholdere og skriftlig materiale. Således blev udvalget klædt på til det videre arbejde med at udarbejde forslag og initiativer på relevante områder.

Undervejs i processen besluttede udvalget, at der løbende kunne godkendes foreløbige anbefalinger indenfor kommissoriets rammer, og disse kunne behandles i de relevante politiske udvalg og forvaltningen. Alle anbefalinger skulle desuden samles i et katalog på sidste møde i udvalget i juni 2020.

De foreløbige anbefalinger fra første møde med tema 1 blev sendt videre ud til behandling i relevante politiske udvalg og forvaltningen i april/maj 2020. Disse samt alle øvrige anbefalinger samledes i dette katalog i den endelige form til efterfølgende behandling i alle politiske udvalg og forvaltningen. På det afsluttende møde havde udvalget mulighed for at tilføje, fjerne eller justere tidligere anbefalinger. Udvalgets arbejde blev rundet af med en evaluering internt i udvalget og af de parter fra forvaltningen, som fulgte og understøttede udvalget undervejs.

Udvalget blev sekretariatsbetjent af fællesforvaltningen og velfærdsforvaltningen i fællesskab, dog således at fællesforvaltningen stod for den praktiske tilrettelæggelse af udvalgets arbejde.

§17, stk.4-udvalget på studietur til Horsens Kommune den 24.02.2020

Fra venstre ses: Anne Grethe Grann, Jan Petersen, Anni Rasmussen, Inky Remy, Anders Lisvad, Mads Nikolajsen, Christian Bertelsen, Erik Holck Hansen, John Daugaard, Kenneth Flammild, Lars Madsen og Merete Holck

5. Temaer

Udvalget arbejdede temabaseret, og tidsrammen gav mulighed for at arbejde med tre temaer.

På opstartsmødet var det hensigten, at udvalget, på et oplyst grundlag om aktuelle og relevante koncentrationer af sociale og etniske problemer, skulle udvælge, hvilke tre problemer, de ville arbejde videre med. Men efter forskellige mulige undersøgelser, lykkedes det ikke at finde dokumentation for koncentrationer af sociale og etniske problemer i Norddjurs Kommune. På baggrund af undersøgelserne drog man følgende konklusioner:

- Ingen mønstre eller koncentrationer at se ud fra data på borgerne og deres bopæl
- Alle typer af borgerne bor spredt over hele kommunen
- Centerbyerne Auning og Grenaa kan give antydninger af små grupperinger (befolkningstæthed i byerne):
 - Østeuropæere i Auning og omegn (arbejde i landbruget)
 - Integrationsborgere i almene boliger i Grenaa (lejligheder)

Udvalgets drøftelser af temaer for udvalgsarbejdet blev derfor vendt mod, hvad der kan modvirke eller mindske koncentration af sociale og etniske problemer i Norddjurs Kommune.

Resultatet af drøftelsen på opstartsmødet blev en beslutning om at arbejde med følgende temaer, både deres sol- og skyggeside i Norddjurs Kommune, og i den opstillede rækkefølge:

Tema 1: Bosætning by/land

Temaet "Bosætning" blev delt op i to møder med hvert sit undertema. Fokus på første temamøde var bosætning i landsbyer og landområder, og på andet møde var fokus på bosætning i by og byområder. Byer og byområder var for udvalgets arbejde begrænset til at omfatte kommunens to centerbyer Grenaa og Auning. Den øvrige del blev betragtet som landsbyer og landområder.

Under temaet bosætning drøftede udvalget, hvordan man kan gøre noget for at fastholde og tiltrække ressourcestærke borgere i landsbyerne, da de oftest ses som aktivt deltagende i og medskabere af positive fællesskaber og udvikling, og ressourcestærke borgere trækker andre ressourcestærke borgere til, da mennesker har tendens til at bosætte sig samme sted, hvor der bor nogen, som ligner dem. Udvalget så også på det modsatte; hvad holder ressourcestærke borgere væk, og hvad får ressourcetsvage borgere til at flytte til kommunen.

Udvalget har ikke arbejdet med, hvordan de ressourcetsvage borgere kan inkluderes i fællesskaber i landsbyerne og landområderne – de opsøger ikke nødvendigvis et landsbyfællesskab, og her ligger der en opgave.

Tema 2: Unge

Temaet Unge fandt udvalget relevant at arbejde med, da Norddjurs Kommune har en forholdsvis større andel af unge, som ikke er uddannelsesparate, og som er socialt udsatte, hvilket giver udfordringer for kommunen. Udvalget drøftede, hvordan og hvad der kan løfte kommunens unge. Samtidig kom temaet også omkring kommunens større uddannelsesstilbud og uddannelsesmiljøet og de eventuelle positive og negative betydning af det for unge i kommunen.

Udvalget besluttede, at de to temamøder om unge blev slået sammen til en heldagstur og blev afholdt som et studiebesøg hos Horsens Kommune, som har succes med deres arbejde med unge.

Tema 3: Beskæftigelse

Beskæftigelse blev et relevant tema ud fra den betragtning, at øget tilknytning til arbejdsmarkedet har betydning for social og etnisk integration, og for udsatte borgere gavner arbejde og uddannelse den enkelte, familien og kommunen. Udvalget drøftede, hvilke barrierer der er for, at nogle borgere ikke kommer i arbejde, og hvilke indsatser der kan hjælpe forskellige målgrupper af borgere i arbejde eller uddannelse.

6. Drøftelser i udvalget

Drøftelser i udvalget har været faciliteret af formanden i samarbejde med administrationen og har taget udgangspunkt i et-to oplæg om temaet sammen med skriftlig information sendt ud med dagsordenen. Drøftelserne har været i grupper og i plenum. Tilgangen har været fri og temaerne i drøftelserne har været genbesøgt efter behov. Udvalget efterspurgte løbende viden og fremkom med ønsker til emner for kommende møder og opfølgende spørgsmål. Drøftelserne har haft høj prioritet på møderne for at sigte efter at give udvalget mulighed for at komme frem til anbefalingerne under hvert tema.

Gennem videre bearbejdelse af anbefalingernes bruttoliste kom udvalget frem til 26 endelige anbefalinger med forskellige handlingsforslag til udførelse eller videre bearbejdning hos de relevante politiske fagudvalg og forvaltningen.

7. Leverancer

Ifølge udvalgets kommissorie skulle udvalget levere følgende:

- En bred debat med en involverende proces. I processen inddrages relevante borgere, organisationer og virksomheder. Udvalget skal således i sit arbejde i selve udvalget og i den løbende dialog med borgere og interessenter åbne dialogen med omverdenen for at finde de gode løsninger
- Et dokumenteret vidensgrundlag om de definerede problemstillinger som grundlag for de forslag til initiativer og beslutninger, udvalget skal levere. Herunder viden om:
 - Problemstillingernes omfang i Norddjurs Kommune
 - Overblik over den tilgængelige faglige viden om de definerede problemstillinger
 - Kendte løsninger på problemstillingerne i andre danske kommuner
- Forslag til reviderede politikker, strategier og planer på de områder, der er relevante for problemstillingernes løsning til videre politisk behandling
- Forslag til ændret administrativ praksis, nye eller ændrede samarbejder med omverdenen samt økonomiske investeringer til videre politisk behandling
- Forslag til fokuspunkter der vil være relevante at arbejde med i fremtiden

§ 17 stk. 4 udvalget leverer denne rapport inklusiv de samlede anbefalinger. Formålet med rapporten er at sammenfatte udvalgets arbejde med anbefalinger til at modvirke eller mindske koncentration af sociale og etniske problemer.

8. §17, stk. 4-udvalget for koncentration af sociale og etniske problemers anbefalinger

De følgende anbefalinger er udvalgets løsningsforslag på de opgaver, som er stillet i kommissoriet. Anbefalingerne rummer forslag til initiativer som er rettet mod at tiltrække flere ressourcestærke borgere for på den måde at mindske koncentrationen af sociale og etniske problemer. Derudover er der anbefalinger, som retter sig mod at forbedre forholdene for ressourcetsvage borgere i kommunen.

Udvalget opfordrer til, at anbefalingerne også bidrager til den samlede fortælling om Norddjurs Kommune.

Anbefalingerne er opdelt i tre kategorier med tre forskellige farver:

Anbefalinger – midler skal afsættes, hvis anbefalingen skal udføres

Anbefalinger – kræver handling, ny arbejdsgang, kan få afledte økonomiske konsekvenser

Anbefalinger – bekræfter det arbejde, som i forvejen gøres

Tema 1: BOSÆTNING

Dette tema er opdelt i to undertema by/land, og der er anbefalinger til begge undertemaer. Den første anbefaling er generelt glædende for bosætningstemaet.

0. Den fortsatte bosætningsmarkedsføring suppleres med en indsats med fokus på rekruttering af uddannede unge fx i et samarbejde mellem kommunen, lokale virksomheder og uddannelsesinstitutioner i de store uddannelsesbyer. (Anbefalingen sendes til styregruppen for kommunens partnerskabsaftale med Aarhus Universitet.) Derved fokuseres kommunens bosætningsstrategi endnu mere på målgruppen af unge mennesker i aldersgruppen 25-40 år med en uddannelse; gerne unge med børn eller drømmen om at få børn. Norddjurs Kommune bør gøre sig attraktiv ved at fortælle de unge:

- At der både er karrieremuligheder for borgere med faglige uddannelse og borgere, der har læst videre i en af universitetsbyerne.
- At der er livsforhold og potentialer, som ikke er i bykommuner, fx natur, plads, forskellige boligformer og lokale fællesskaber og netværk.

Bosætning i landsbyer og landområder:

1. I budget 2021 afsættes der midler til udførelse af en indsats for oprydning af bygningsmassen i landsbyer – nedrivning af forfaldne huse og oprydning på boliggrunde. Parallelt bør der arbejdes med at få brugt med nedslidte udlejningsejendomme, som beboerne blive syge af at bo i. Det undersøges, om der er flere og nye redskaber - udover nedrivningspuljen, som kommunen kan anvende til nedrivning af forfaldne huse og oprydning på boliggrunde, da der er behov for at gå længere end kommunen gør i dag. I arbejdet kan der være en strategisk udvælgelse af husene. Det lokale udtryk og kulturarv bevares i vides mulig omfang bevares i de enkelte landsbyer. Norddjurs Kommune kan lade sig inspirere af Lolland Kommune og få en boligsocial medarbejder med byggefaglig baggrund som borgere kan kontakte, hvis de vil have deres bolig set igennem. I Lolland Kommune har deres medarbejder i løbet af to år været på besøg i mindst 250 huse. I samme periode er der blevet revet omkring 200 huse ned.

2. Prioritering af indsats for forbedring af internetforbindelsen i kommunens landområder, da hurtigt internet nu og i fremtiden er lige så vigtig en del af infrastrukturen som el og vand, og har betydning for bosætningen. Der er et stærkt øget behov for at kunne arbejde hjemmefra – også, eller især, hvis man er bosiddende eller påtænker at bosætte sig på landet. Den digitale infrastruktur i yderområderne udvikles i dag alene på borgerens initiativ og vilje, og kun hvis borgerne medfinansiere.
3. For at få de unge, som har forladt kommunen, til at flytte tilbage til hjemstavnen, anbefales en event for de fraflyttede unge, fx når de er hjemme på besøg hos familien i julen eller påsken. Det kan være et kulturelt event for de unge, så de får indtryk af, at kommunen faktisk gerne vil have dem – også mens de er ude for at uddanne sig. Samtidig kan kommunen bruge arrangementet til at orientere om, hvad kommunen kan tilbyde af arbejdspladser, billige boliger, gode trafikforhold og naturoplevelser, når de engang skal stifte familie. Udover eventen kan kommunen bevare kontakten med de unge fraflyttere via en "hjemstavns-Facebook-side" for de unge, hvor det gode liv hjemme i kommunen løbende formidles, og der laves et korps af Norddjurs Kommune-ungeambassadører i uddannelsesbyerne, som fortæller gode tilflytter-historier fra kommunen.
4. Ved uddelingen af trafik- og mobilitetspuljemidler i de forskellige politiske udvalg lægges vægt på, at projekterne understøtter mobilitetsstrategien og eller MaaS-projektet. (MaaS-projektet (Mobility as a Service) udvikler nye måder at anskue og tackle mobilitetsudfordringer i Business Region Aarhus. Nye indsatser til at ændre trafikale vaner og adfærd. Det er igangsat ud fra behov for nye måder at anskue og tackle mobilitetsudfordringer på: Landets større byer oplever i disse år et stigende pres på vejnettet med deraf følgende trængselsudfordringer. Samtidig har borgere i yderområderne fået færre muligheder for at benytte kollektiv transport).
5. Norddjurs Kommune bør understøtte og rådgive borgerinitiativer, som fremmer mobiliteten for en bred gruppe af borgere, som fx mobilitetsforsøg med blaffersteder og samkørselsordning på det sidste transportlink fra trafikknudepunkterne som Auning, Glesborg, Grenaa ud til landsbyerne og landområderne.
6. Udvalget anbefaler, at der indgår omdannelseslandsbyer i kommuneplanen 2021. Retning anbefales at være landsbyer, som er udfordret, men har et udviklingspotentiale for bosætning og erhvervsmæssig udvikling.
7. Oprettelse af andelslandsbyer eller andre bofællesskabsformer som tiltrækker driftige, kreative og initiativrige borgere, og det kan tiltrække andre til den eksisterende landsby, da fortællingen om området omhandler kreativitet, vækst og udvikling. For eksempel kan andelslandsbyer placeres op ad eksisterende landsbyer, hvor man ville have placeret et klassisk villaområde. Konkrete forslag til placering af andelslandsbyer:
 - Ved Gjerrild med fokus på det kunstnerisk miljø
 - Ved Øster Alling med fokus på familieliv og natur, når man ønsker et tæt socialt fællesskab, men stadig gerne vil være tæt på Århus og Randers.Placering af andelslandsbyer er åben for andre forslag, dvs. andre landsbyer, og de udvælges i en samskabende proces med de eksisterende landsbyer. Der skal skabes et fundament for, at det kan lade sig gøre, inklusiv et ordentligt plangrundlag.

8. Kommunen udarbejder en ny landdistriktspolitik for 2020-2024, hvori der indgår udvikling af sociale og grønne bæredygtige landsbyer. Norddjurs Kommunes seneste landdistriktspolitik var gældende for 2013-2016. §17, stk. 4-udvalget anbefaler, at arbejdet sker i en samskabende og involverende proces med de lokale kræfter, hvor viden, kompetencer og ressourcer sættes i spil på tværs af forvaltning, civilsamfund, erhverv og institutioner i et struktureret samarbejde.

Bosætning i de to centerbyer Auning og Grenaa:

1. Ved nybyggeri af almen byggeri i fremtiden tages der hensyn til manglen på attraktive, større boliger med have eller stor altan (af 3-4 rumstørrelser) både i Grenaa og Auning.
2. Det undersøges, om det er muligt at have prøveboliger (3-4 rumslejeligheder- helst med adgang til have) stående til rådighed til pendler, til potentielle nye bosættere, som får arbejde i Grenaa. De kan således afprøve, hvordan det er at bo i Grenaa og omegn, og ikke i storbyen. Mange fra storbyen vil gerne have mulighed for at afprøve, om de skal bo i området, inden de køber fast ejendom.
3. At de enkelte udstykning af parcelgrunde sker i mindre enheder, så området bliver overskueligt for eventuelle købere af flere byggegrunde.
4. I samarbejde med de lokale almene boligforeningerne undersøger kommunen, om der er flere redskaber til regulering af en blandet beboersammensætningen i almene lejlighedsforeninger. Med henblik på at forebygge social eller etnisk koncentration anbefaler udvalget en beboersammensætning med omkring 70 % med vestlig oprindelse i de enkelte afdelinger, og at de lokale boligforeningerne løbende følger udviklingen i beboersammensætningen.
5. Udvikling af bymiljø sker i et samarbejde mellem kommune, ejendomsmæglere, boligforeninger og fonde. Det kunne fx være områder, hvor det vurderes at udvikling af bymiljøet/byfornyelse kan ændre kvarteret og beboersammensætningen.
6. Integrationsborgere/flygtninge har brug for forklaring og vejledning om lejeforhold og boligbehandling. Erfaringer fra Nydanskerforeningen er, at det fungerer bedst med en individuel indsats med en ligeværdig 1:1 dialog, og ikke med generel information på skrift. Udvalget anbefaler, at den igangværende håndholdte indsats (ydte af Røde kors, Nydanskerforeningen, medarbejdere i boligforeninger, mentorer fra Sprogundervisningen eller kontaktperson fra jobcenter eller socialområdet) for integrationsborgere om lejeforhold og boligforhold i Danmark fortsætter, at kommunen støtter op om rekruttering af frivillige til opgaverne og der er en tilbagevendende dialog mellem kommune, boligforeninger og frivillige organisationer om opgaven.

Tema 2: UNGE

1. Fritidstilbud (sports- og kulturtilbud) udbygges med (mere) vejledning og støttekontakt til udsatte unge og ordningen med fritidspas genindføres. Dette kan ske i et tættere samarbejde mellem UngNorddjurs og foreningslivet i kommunen, hvor én af opgaverne bør være at støtte de unge i at møde op til træningen/timen.

2. Der er unge i kommunen som har brug for at lære at mestre livet. Livsmestring er særligt vigtigt for dem i overgangen fra barn til voksen, hvor de skal være mere og mere uafhængige og selvstændige. Der er brug for tilbud til de unge, som skal have hjælp til selvhjælp fx når de flytter hjemmefra, og udvidede tilbud i de tilfælde, hvor unge har brug for at flytte hjemmefra. Disse unge har brug for at lære struktur og rutiner fx bo et sted med støtte og et ungefællesskab, som fx et kollegie med bostøtte og eller mentor ift. job og uddannelse, fritidsliv/sociale aktiviteter, rådgivning om livet mv.
3. Med inspiration fra Horsens Kommune, anbefales det, at der i Norddjurs Kommune laves en ny arbejdsform i arbejdet med børn og unge. En form, hvor der arbejdes på tværs af forvaltninger efter samme mål for og fokus på selvforsørgelseslogik/arbejdsidentitet og livsmestring. En sammenhængende arbejdsform om den fælles opgave og selve praksis med borgere, hele vejen fra barn til beskæftigelse – fra sundhedsplejerske eller dagtilbud, skole, ungdomsuddannelse til arbejde og selvforsørgelse.
4. Uddannelsesforum (I budgetaftale 2020-2023 inviterer Norddjurs kommune uddannelsesinstitutioner og andre aktører til oprettelse af et uddannelsesforum. Det skal styrke velfærdsuddannelser, herunder pædagogiske uddannelser, læreruddannelsen og SOSU-uddannelser. Uddannelsesforum forankres i velfærdsudvalgene og velfærdsforvaltningen) anbefales at arbejde med en større synliggørelse af uddannelsesstilbuddene og muligheder for udvidelse af uddannelsesstilbuddene. Der skal fortælles gode historier om det gode ungdomsliv i Norddjurs Kommune/Grenaa.
5. Lokale virksomheder kan gøre en forskel og være en vigtig partner, når unge skal videre i uddannelse og arbejde, men af forskellige årsager ikke er kommet i gang og er på offentligt forsørgelse. Virksomhederne kan give de unge mening, et socialt fællesskab og en arbejdsidentitet. Et forløb i en virksomhed kan give de unge indsigt i erhvervslivet, struktur på hverdagen og motivere til vejen videre mod arbejde eller uddannelse. Virksomheder kan lade sig inspirere af Falck i Randers' arbejde med unge, hvor de uddannes som brandkadetter.
6. Betydning af de kollektive transportmuligheder for de unges adgang og muligheder til uddannelse og fritidsliv bør undersøges. Begrænser transportmulighederne de unges sociale og fritidsliv? Forvaltningen (Vej og ejendom) anbefales, samme med Ungdomsrådet i kommunen, Region Midt, Midt trafik og uddannelsesinstitutioner, at undersøge om de kollektive transportmuligheder er et problem for de unge. Hvis de unge oplever sig begrænset pga. transportmulighederne, så undersøges det samtidigt, hvad og hvor de oplever problemer/udfordringer.

Tema 3: BESKÆFTIGELSE

1. Det kan være sværere for personer med en anden etnisk baggrund end dansk og socialt udsatte personer at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, end det er for gennemsnitsdanskeren. I ønsket om at få flere unge med anden etnisk baggrund end dansk og socialt udsatte unge tættere på uddannelse og arbejde, kunne en mulig tilgang være at øge indsatsen og muligheden for, at denne gruppe af unge får et fritidsjob. At tjene penge og få løn har stor betydning for de unges motivation. En indsats for at denne målgruppe får fritidsjob, kan ske i et samarbejde mellem UngNorddjurs, de almene boligforeninger og lokale virksomheder.

2. Flygtninge/integrationsborgere har svært ved at forstå meningen med praktik. Målgruppen skal have indsigt i, at det netværk de opbygger under en praktik kan bruges til fremtidige ansættelser. De mangler konkrete eksempler på, at praktik giver arbejde. Det anbefales derfor, at der arbejdes med at give flygtninge/integrationsborgere en bedre forståelse for og formidling af, hvorfor praktik er vejen til arbejde og løntimer, så flere af flygtninge/integrationsborgere bliver motiveret for at komme i praktik.
3. Aftale med fritidsjob til unge borgere (13-17 år) på kommunens ældreområdet udvides til flere områder i kommunen, da der er mange fordele ved de kommunale fritidsjob: de unge introduceres til arbejdsmarkedet, får kendskab til arbejdet på områder som kan inspirere til deres fremtid på arbejdsmarkedet, og fritidsjob har positiv betydning på andre områder af de unges liv; fx sociale kompetencer, struktur mv.
4. Flere kvinder med anden etnisk oprindelse end dansk skal have mulighed for at komme ud af hjemmet og i beskæftigelse. Inden kvinderne møder på en arbejdsplads, skal de have et minimum af kompetencer, så de kan bidrage positivt på arbejdspladsen. Dette gøres på træningsbaner/"sandkasser", som jobcentret har tilrettelagt i samarbejde med lokale uddannelsesinstitutioner. Deltagelse på arbejdsmarkedet vil styrke kvindernes selvforståelse eller rolle i retning mod større selvstændighed, frihed og at blive et forbillede for deres børn. Det anbefales, at den kontakt, kvinderne har med den øvrige del af kommunen på fx social- og sundhedsområdet, understøtter jobcentrets vejledning og dermed også støtter kvindernes forståelse for betydningen af selvforsørgelse og deltagelse på arbejdsmarkedet, herunder særligt betydningen som rollemodel for familiens børn.
5. I samarbejde mellem private virksomheder med en stærk virksomhedskultur og kommunen kan psykisk og socialt udfordrede borgere hjælpes, når man tilbyder borgerne virksomhedsforløb, hvor borgerne bliver en del af et fællesskab, og de får en meningsfyldt tilværelse.

BILAG

Kommissorium for § 17, stk. 4-udvalg for koncentration af sociale og etniske problemer

Norrdjurs Kommune besluttede i forbindelse med konstituering af kommunalbestyrelsen 2018 - 2021, at der skal nedsættes et § 17, stk. 4-udvalg i valgperioden.

Det fremgår af konstitueringsaftalen for Norrdjurs Kommune, at § 17, stk. 4-udvalget har til opgave at bidrage til fornyelse af kommunalbestyrelsens og fagudvalgenes arbejde og sikre involvering af eksterne medlemmer. Udvalget skal udarbejde forslag til kommunalbestyrelsen og fagudvalgene om initiativer, der modvirker koncentration af sociale og etniske problemer.

Med sociale problemer menes en situation, hvor indtrufne begivenheder i en borgers liv bevirker, at borgeren (i en periode) er socialt udfordret; f.eks. har en borger en forældet uddannelse, og langvarig ledighed fører til social deroute. Sociale problemer anvendes også om udfordringer af mere permanent karakter, hvor børnene viderefører samme livs-omstændigheder og reaktionsmønstre som forældrene; f.eks. om den situation hvor flere generationer i en familie har været på kontanthjælp, og dette er blevet normen.

Udvalgets arbejde kan omfatte dokumentation af kommunale udgifter til de berørte grupper. Herudover kan udvalgets arbejde også omfatte dokumentation af de økonomiske vilkår og konsekvenserne heraf for de berørte grupper.

Udvalget skal samtidig komme med forslag, der kan medvirke til at skabe yderligere samarbejde på tværs af de kommunale forvaltningsenheder og med relevante eksterne samarbejdspartnere.

Udvalgets opgave er således i høj grad at fokusere på at finde løsninger på koncentrationen af borgere med problemstillinger, som går på tværs af de traditionelle opdelinger imellem offentlige, private og frivillige tilbud, og mellem de forskellige tilbud og ydelser, der findes på tværs i kommunens forvaltninger.

Målsætninger for udvalgets arbejde

§ 17, stk. 4-udvalget skal afsøge viden om koncentrationen af sociale og etniske problemer. Endvidere skal udvalget komme med forslag til initiativer og beslutninger, der kan modvirke koncentrationen af sociale og etniske problemer i Norrdjurs Kommune. Herunder forslag til initiativer der kan forbedre samspillet på tværs af forvaltninger og sammen med eksterne parter.

Koncentrationen af sociale og etniske problemstillinger defineres som:

Situationer hvor borgere med samme baggrund bosætter sig i specifikke geografiske områder.

Det kan være attraktivt for borgere med en ensartet etnisk eller social baggrund at bosætte sig i nærheden af andre med tilsvarende baggrund. Ligeledes kan der være sociale eller økonomiske årsager til denne koncentration af borgere.

Det antages endvidere, at Norrdjurs Kommune har en relativt billig boligmasse i forhold til andre østjyske kommuner. I Norrdjurs Kommune står der i nogle områder billige boliger til salg og til udlejning, og de kan virke økonomisk og socialt tiltrækkende både for borgere, der i forvejen bor i Norrdjurs Kommune, men også for borgere fra andre kommuner.

Koncentrationen af bosætning af borgere med samme socioøkonomiske baggrund ses såvel i byområder som i nogle af landsbyerne. Problemstillingen findes således geografisk i hele kommunen.

Udvalget skal derfor se på:

- Bosætningskoncentration med udgangspunkt i tilflytning til kommunen.
- Bosætningskoncentration i særlige geografiske områder indenfor kommunen.

Endelig oplever Norddjurs Kommune, at unge, som er placeret på en række af kommunens private og offentlige opholdssteder, ofte efter afslutningen af opholdet finder et netværk i kommunen og vælger at bosætte sig her. Der er i disse tilfælde tale om en koncentration af sårbare unge, der ofte har behov for både støtteforanstaltninger og offentlig forsørgelse efter endt ophold på bostedet.

Udvalget skal derfor komme med forslag til at modvirke en geografisk koncentration af borgere med ensartede sociale problemstillinger. Ligeledes skal udvalget komme med forslag til at modvirke koncentrationen af borgere med ensartet etnisk baggrund.

Leverancer fra udvalget

Udvalget skal levere:

En bred debat med en involverende proces. I processen inddrages relevante borgere, organisationer og virksomheder. Udvalget skal således i sit arbejde i selve udvalget og i den løbende dialog med borgere og interessenter åbne dialogen med omverdenen for at finde de gode løsninger.

Et dokumenteret vidensgrundlag om de definerede problemstillinger som grundlag for de forslag til initiativer og beslutninger, udvalget skal levere. Herunder viden om:

- Problemstillingernes omfang i Norddjurs Kommune.
- Overblik over den tilgængelige faglige viden om de definerede problemstillinger.
- Kendte løsninger på problemstillingerne i andre danske kommuner.
- Forslag til reviderede politikker, strategier og planer på de områder, der er relevante for problemstillingernes løsning til videre politisk behandling.
- Forslag til ændret administrativ praksis, nye eller ændrede samarbejder med omverdenen samt økonomiske investeringer til videre politisk behandling.
- Forslag til fokuspunkter der vil være relevante at arbejde med i fremtiden.

Tidsplan og proces

§ 17, stk. 4-udvalg for koncentration af sociale og etniske problemer nedsættes under økonomiudvalget, og udvalgets kommissorium godkendes på økonomiudvalgsmødet den 12.marts 2019.

Processen indledes med et opstartsmøde i udvalget i juni 2019, hvor problemstillingen drøftes. Målet hermed er, at udvalget har mulighed for at drøfte og bidrage til såvel problemstillingernes afdækning som til processen.

Udvalgets arbejde foregår dernæst i en møderække i perioden september 2019 - juni 2020, hvor udvalget drøfter viden, problemstillinger og løsninger. Ud over udvalgets egne møder kan forløbet rumme en række

åbne møder og dialoger med deltagelse af f.eks. borgere, organisationer, foreninger, videnspersoner og virksomheder. Der forventes et møde ca. hver anden måned i udvalgets arbejdsperiode.

Resultat af udvalgets arbejde

Udvalget skal løbende i processen komme med forslag til politisk behandling i kommunalbestyrelsen og de relevante fagudvalg og til efterfølgende implementering.

Det forventes, at § 17, stk. 4-udvalget arbejder frem til juni 2020, hvor de sidste forslag til initiativer fremsættes. Arbejdet i udvalget forventes således at være afsluttet ved sommeren 2020. Herefter kan der dog være et arbejde med implementering af forslagene f.eks. i forvaltningen.

Udvalgets sammensætning

§ 17, stk. 4-udvalget består af følgende faste medlemmer:

- Borgmesteren, formand
- 1 repræsentant fra O, næstformand
- 1 repræsentant fra Ø, næstformand
- 1 repræsentant fra hvert af kommunalbestyrelsens øvrige partier
- 1 repræsentant fra ungeområdet i kommunen
- 2-3 repræsentanter fra boligforeninger i og udenfor kommunen
- 2 repræsentanter fra frivilligorganisationer eller tilbud for socialt udsatte
- 1 ejendomsmægler
- 2 repræsentanter fra borgerforeninger i landdistrikter
- 2 udvalgte "ildsjæle" eller iværksættere fra hhv. by- og landområde
- 2 integrationsborgere (sprogundervisningsbrugere)

Ikke-politiske repræsentanter forventes at have lokal tilknytning, hvor andet ikke er nævnt.

Formandskabet er bemyndiget til at godkende de ikke-politiske repræsentanter.

Derudover kan skiftende eksperter eller andre ressourcepersoner med viden på området deltage ad hoc i udvalgets møder, når der er behov for specialviden. Disse kan deltage i et eller flere møder.

Udvalget sekretariatsbetjenes af erhvervs- og arbejdsmarkedsforvaltningen og velfærdsforvaltningen i fællesskab, dog således at erhvervs- og arbejdsmarkedsforvaltningen står for den praktiske tilrettelæggelse af udvalgets arbejde.

Erhvervs- og arbejdsmarkedssekretariatschefen, velfærdsdirektøren og kommunaldirektøren deltager i udvalgets møder.

Vederlag

Der ydes ikke vederlag eller anden økonomisk godtgørelse til udvalgets medlemmer.

Der ydes ikke diæter eller erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til udvalgsmedlemmer, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen